

Անտրապոլոգիայի մասին

ի վերաբերյալ ստորին

գրություն

1805

5791

Տեղրակ գրվածաց
ան հանրեց տնօրինական
տորք ռեսուրսներ, որք եւ
յատուցածսիրք բաղաճ տորք
երուսաղէն, որ սրբագրական
տպագրութեամբ ի մտ եղև
անկալ:

2004

1502-42

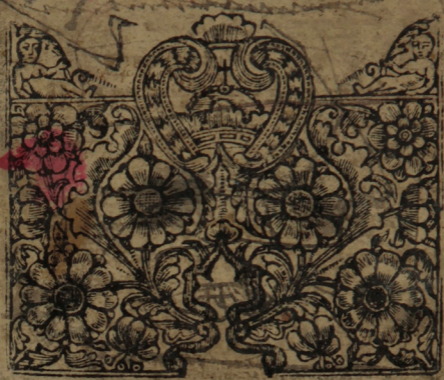
Կ. Պոլիս, տպ.

Պողոս Չիֆաճարոյանի
(Կրասյան)

1805.

74

5/91

Տալ Կովաստիանն՝ Ի վերայ սբ, սուրբին
 Եւնի՝ Ի յարտորակն ս-խորախախտ
 հասարակելոց օ

Եւնի է՝ ծովուն մօ տիկ,
 եւնի՝ խիստ խորո տիկ օ
 անմահութե՝ բուրէ հո տիկ,
 եկայք Ի սբ՝ երուսաղէմ օ
 Երուսաղէմ՝ կանաչս դաշտ,
 յորում բնակի՝ շատ խաչս պաշտ օ
 սր մեր քս՝ ընդ մեղէ հաշտ,
 եկայք Ի սբ՝ երուսաղէմ օ

3

Երու

Երուսաղէմ՝ է սբ քա զար ,
 լոյսն ՚ի վերայն՝ է մշտա ծագ .
 յամէն օր գոյ՝ տնդ պատա րագ ,
 եկայք ՚ի սբ՝ երուսաղէմ .
 Երուսաղէմ՝ ոսկի խըն ծոր ,
 եկողին է՝ գանձ հողև որ .
 մահտեսութեան՝ անուն տայ նոր ,
 եկայք ՚ի սբ՝ երուսաղէմ .
 Երուսաղէմ՝ վեց դուռն ու նի ,
 մտնողաց մեծ՝ շնորհ լի նի .
 զի քաղաք Տնն՝ է անուա նի ,
 եկայք ՚ի սբ՝ երուսաղէմ .
 Աբ փրկիչն է՝ էյվան էյ վան ,
 հրեշտակապետն՝ ոսկի բե րան .
 սբ յակօբն աշխարհիս դի լան ,
 եկայք ՚ի սբ՝ երուսաղէմ .
 Յորդանան տեղ՝ մրկըրտու թեան ,
 սբ վերնատունն՝ հազորդու թեան .
 սբ գողգոթայն՝ խաչելու թեան ,
 եկայք ՚ի սբ՝ երուսաղէմ .
 Աբ յարուին՝ է բարձրա շէն ,
 յօրինուած է՝ գեղեցկօ րէն .
 յաշխարհիս մէջ՝ ակն է սա մէն ,
 եկայք ՚ի սբ՝ երուսաղէմ .

40839-68

ՄԷ յակօբն այլ բարձր է շե նած,
աւագ խորանն՝ ոսկէ ջը րած.
պօղոս պետրոս՝ վերայն կար գած,
սբ գլխադիրն՝ յինքն է դրած.

Գլխադիրն՝ դուռն որ բա նան,
անդ մերձակայք՝ փրղձկին և լան.
Տողուվ ցընծան՝ ուրախա նան,
եկայք ՚ի սբ՝ երուսաղէմ.

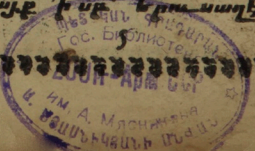
Սուր կրկնեալ՝ զայն համբռ րեն,
և թողու թի՛ մեղաց խընդ րեն.
յորդ արտասու՛օք՝ զոգիս մայք րեն,
եկայք ՚ի սբ՝ երուսաղէմ.

ՄԷ յակօբն է՝ զարմանա լի,
արեգական՝ նրման փոյ լի.
պարդև տու՛եալ՝ հայոցս ազ գի,
եկայք ՚ի սբ՝ երուսաղէմ.

ՄԷ յակօբն է՝ բազմասե զան,
վարդապետաց՝ հանդիսա րան.
քսան և հինգ՝ ունի խո րան,
եկայք ՚ի սբ՝ երուսաղէմ.

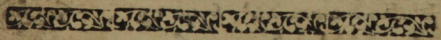
ՄԷ վերնատունն՝ երբ որ հայի,
սբ նշանէն՝ անդ զարհու րի.
յանոյշ հոռոյն՝ յոյժ ըզմոյ լի,
եկայք ՚ի սբ՝ երուսաղէմ.

ՄԷ

ՄԷ յահօբն է՝ անդին բա	րի,
բողորն ամէն՝ եկեղե	ցի,
ի տեղն համբոյր՝ տալ սբ խա	չի,
եկայք ի սբ՝ երուսազէմ:	
Լ ջնիածինն՝ յետոյ շի	նած,
սբ սինայ նոր՝ խորան օ	ծած,
երկբազազել՝ երից վի	մաց,
եկայք ի սբ՝ երուսաղէմ:	
Ի սէր քո սբ՝ օրհնեալ գլ	խին,
երկու սրբոյք՝ սիրով վա	ռին,
մեծն տրդատ՝ և կոստան	դին,
սբ հաւատով՝ առքեղեկին:	
Վս ան՝ տրն ամե	նին,
ողորմելով՝ գործոյս ձե	ռին,
լսել տացէ՝ ինձ ծառոյ	ին,
եկ օրհնեալ ձայնն՝ անսոյին:	
Որ մեղաւոր՝ եմ հողա	ծին,
դու ես իմ յոյս՝ անծա	ծին,
բարեխօսեսս՝ առ միա	ծին,
յս որդիդ՝ յաւուր մեծին:	

Ղաւատանո-լի գանձիւմը՝ է վե սբոյն

Յանբայո

ՄԷ

Մ Է յակօբ պիր՝ վանք տըր ու լու,
Ճիւմլէմիզիզ՝ անըն գու լու.
կէլիւպ միւրատ՝ ալան սո լու,
սիզտէ կէլիւպ՝ անըն պարի

Մ Է յակօբ պիր՝ ալայ պա շի,
կեօրէնլէր տեօքէրլէր եա շի.
նուր իսանըն՝ թէն գարտա շի,
սիզտէ կէլիւպ՝ կեօրիւն պարի:

Մ Է յակօբ պիր՝ ալթուն սի նի,
շաշլէր եափմը՝ եափուսի նի.
կեօրտիւմ շաշտըմ՝ գափուսի նի,
սիզտէ կէլիւպ՝ կեօրիւն պարի:

Մ Է յակօբ պիր՝ ալթուն Քէ նար,
տիրէկ կիպի՝ մումլար եա նար.
Տէփ մադլուպին՝ անա սու նար,
սիզտէ կէլիւպ՝ սոնուն պարի:

Մ Է յակոբուն՝ պատկերլէ ըի,
ջօգ կիւզէլտիր՝ ըրէնկլէ ըի.
Ճինիտէն տիր՝ տիրէքլէ ըի,
սիզտէ կէլիւպ՝ կեօրիւն պարի:

Մ Է յակոբա՝ կէլմէք Տիւ նէր,
կիւնաս աթէշլէրի սեօ նէր.
վարդապետլէր՝ թաբօր տեօ նէր,
սիզտէ կէլիւպ՝ կեօրիւն պարի: 7

ՄԷ յակոբուհն՝ ազելզ պա շե,
էօրթիւլերի՝ Տինտ գուհա շե.
Ճանա հայաթ՝ վերիւր ա շե,
սիզտէ կէլիւպ՝ եէյին պարի.

ՄԷ յակոբուհն՝ իջի կէ նիշ,
Ճիւմէ գանտիլ՝ լերի կիւ միշ.
Տէփ կէլէն միւ՝ ըատըն ալ միշ,
սիզտէ կէլիւպ՝ անըն պարի.

ՄԷ յակօբ Թահթ՝ տըր նուրա նի,
սէլերլեր գատ՝ ըին պիլէ նի.
Եիկիրմի պէշ՝ տիր խորա նի,
սիզտէ կէլիւպ՝ կեօրիւն պարի.

ՄԷ յակօբ գափուսին աջ աըմ,
զէյնէթինի՝ կեօրտիւմ շաշ տըմ.
զանն իթտիմ ճէն՝ նէթէ տիւշտիւմ,
սիզտէ կէլիւպ՝ կեօրիւն պարի.

Լճաժին՝ պիրազ եի ըագ,
նէրտիպանի՝ գըրգ պիր ոյ ագ.
շէֆէաթ գըլ՝ պիզէ տէ պագ,
սիզտէ կէլիւպ՝ տէյին պարի.

Տաղ դասուհանօրէն՝ ՚ի վէ «Բ» Ղ. Լիւստրէ,
Ե «Բ» Ն Օսկոբա՞

Բրիտոսի՝ սբ Գերեզ ման,
 միշտ կանթեգքքո՝ են ՚ի վառման.
 որք ուխտ դնեն՝ և առ քեզ գան,
 ամենեցուն՝ լերօգնա կան:
 Սբ ըզյակօք՝ գլխատե ցին,
 նախ ՚ի սաղիմ՝ ամիտիե ցին.
 եկեղեցի՝ հիմնարկե ցին,
 սբ գլխադիր՝ անուանե ցին.
 Այա հրեշտակք՝ անտի ա ուին,
 զանգըլուխըն՝ նորին մար մին.
 հրամանաւն՝ անծայ ին,
 ՚ի սպանիա՝ քաղաք տա ըին.
 Լաքաղութն այն՝ էր մօտ գե տոյն,
 զմարմինն եդին՝ յեզեր ջը բոյն.
 ՚ի յազդմանէ՝ Մծ հոգ ւոյն,
 ընդ այգն եղև՝ դալ ժողո վոյն.
 Աաղքըն և կոյրք՝ միասա ղոյն,
 եկին լուանիլ՝ ՚ի յայն գե տոյն.
 անդ պատասհեալ՝ նոյն սբ մարմ նոյն,
 բրժըկեցան՝ յամէն ցաւ ոյն.
 Ուրախուք՝ դարձեալ ՚ի տուն,
 մեծ աւետիս՝ մարդկանց ե տուն.
 յոր թէ ոամիկ՝ թէ իմաս տուն,
 զարմանալեօք՝ Լցան համ բուն.
 Խոր

Խորհրդակցեալ՝ ընդ արքայ	ին ,
ի գետն յայն՝ Զոյ Զոկ գայ	ին .
տեսեալ ըզնա՝ արտասուէ	ին ,
անդլուխ ամ՝ անուանէ	ին :
Բերեալ բեհեզ՝ զայն պատե	ցին ,
և ի քաղաք՝ անդ հանգու	ցին .
պատուեցին յոյժ՝ և պաշտե	ցին ,
իբրև զամ՝ մեծացու	ցին :
Մինչև սբրն՝ պողոս գը	նաց ,
քարոզել անդ՝ զբանրն կե	նաց .
սպանիացւոց՝ միտսրն ե	բաց ,
դա մեր եղբայրն՝ է մինչ ա	սաց :
Սողորուխք՝ նոցին բար	ձան ,
ի պաշտմանէ՝ կրւոց դար	ձան .
և Բրիտտոսի՝ հետևե	ցան ,
ւարքայութե՝ արժանա	ցան :

Լ. Ես ես՝ առ նոյն սբ յակօբն է ասացեալ :

Սբ առաքեալն յակօբ՝ որդին որոտման, զոր կալեալ չարչարէր՝ հերով դէս արքայն . և եղև գլխատեալ՝ յազ դէն տիրասպան, զի զբաժակն ըմպել՝

Տուն էր հրաման :

Րնդ սբ անճամնին՝ առաքելալն յօհան,
մինչդեռ վարունէին՝ զյկոբայն կալման.
հրեշտակն բերեալ՝ զգլուխն պատուհան,
եղ առաջի նց՝ սգով կոծական:
Ելեալ ամփոփեցին՝ զգլուխն սրբազան,
'ի պատշաճեալ տեղին՝ զտնէ գոհացան.
ուր վանք մեծ շինեցաւ՝ Թագաւորական,
ձեռամբ կոստանդիանու՝ և մեր տրդատայն:

Րնդ սբ լուսաւորչին՝ ազգիս հայկազնեան,
էր սբն սեղբեստրոս՝ պապն հռոմեան.
շինեցին յոյժ սիրով՝ զտեղիս սրբութե,
զյարուինքի՝ և զայլսն ամհաստատեցին
աթոռ՝ առաքելական, զսբ յակօբ տօճարն՝
պատրիարգարան. որ է տեղ ցանկալի՝
ազանց ամենայն, և մեր ազգիս հայոց՝
անյաղթ ախոյեան. Եւ յժմ է մեծապայծառ՝
վանք երկնայնըման, գլխադիր սբ յակօբ՝
փառաւորական. տուեալ ազգիս հայոց՝
ընծոյ սեփական, ուխտաւորաց բազմաց հանգիստ
օթարան:

Եւ ոտս յակօբայ՝ գերահրաշ ուխտին,
գան յամէն կողմանց՝ և անդ ժողովին.

ունի սեզան՝ սբ սինոյ Ի,
 և անուն սբ՝ Լ Ջիսած նի.
 Յաջն իւր հանդէպ՝ դրանն հիմնի,
 եկեղեցիս՝ Ստեփաննո սի.
 տւանդատուն՝ նոր այժմ ա սի,
 որ և երիս՝ Խորանս ու նի.
 Մին յանուն սբ՝ Լ ուսաւոր ջե,
 միւսն է սբ՝ Նախապէս Ի.
 կայ և այլ մեծ՝ աւազան մի,
 որ անուննի՝ սբն կիւր ղե.
 Մի մատուռն է՝ մերձ նոյն վայ ըի,
 յոր սբ սեղանն՝ է գլխադ ըի.
 և կից օրճետալ՝ նորին որ մի,
 գոյ գեղեցիկ՝ պահարան մի.
 Սր ոսկեղէն՝ ւարժաթե ղէն,
 խաչք և կանթեղք՝ անօթք ա մէն.
 բազում մատուռք՝ պահին ան դէն,
 սբ Սարգիս սբ՝ Մինաս անդ են.
 Եւ մերձ սորա՝ է զետե ղեալ,
 սբ մակարոյ՝ տապանն օրճ նեալ.
 որ յայս աթոռ՝ և այն նրս տեալ,
 յետոյ եղև՝ աստ ամփո փեալ.
 Բարձր ՚ի մատրանն՝ է կառու ցեալ.
 սբ համբարձման՝ սեղան ձոյ նեւ Լ.
 և

ՅԵՏԵՆՆԵՐԻՆ ԵՆԻՄՆԵՆԻՆ

և կոչեալն՝ սբ առա
 են ՚ի նըմին՝ պարունա
 Վոյ և սեղան՝ սրբոյ խա
 կենարարին՝ մեր և փրոկ
 որ կենաց փոյտ՝ վերակո
 անդէն պահեալ՝ կոյ ՚ի մի
 Լաւ արտաքոյ՝ սորին կար
 զոյդ սեղան սբ՝ պատարա
 սրբ են յորմնն՝ սբ տաճա
 նիկողայոս՝ սուրբ գէոր
 ՚ի տանխըն՝ սուրբ Թորո
 որ է որիչ՝ եկեղե
 փոքրիկ մատուռն է սբ հո
 որ հանապազ՝ երկրոպա
 Լաւ և անդ են՝ ՚ի սբ Թո
 սբ կարապետ՝ սբ Թադէ
 սանդուխտ սբ կոյս՝ մեռկիւռի
 հնդեքին ևս՝ են մարտի
 Առքա լիցին՝ միշտ անխա
 մեզ օգնական՝ և պահա
 որք Թո՛ւեցան՝ յոյս երգա
 քսան և հինգ՝ ահա խո

քեալ
 կեալ
 ջի
 ջի
 ջի
 ջի
 գի
 գի
 բի
 գի
 սի
 ցի
 գի
 գի
 ըոս
 ոս
 ըոս
 փան
 պան
 բան
 բան

ԲԳ

Գ.

ՅԵՏԵՆՆԵՐԻՆ ԵՆԻՄՆԵՆԻՆ

Վառասանութի գաւառի վարձի տեղեկութիւն
Ին Երուսաղէմ:

Վառասան շէրիք միւշք գողուլու,
քելիսալեր՝ իլէ սո լու.

գանտիլլերի՝ ալթուեն սու լու,

կիտիւպ գուտասա՝ կեօրսէմ ա նի:

Վառասան շէրիք՝ ալթուեն էլ մա,

իզվալերէ՝ պէնի սալ մա.

կեօրսէմ յինձէ՝ ճանրմ ալ մա,

վարուպ գուտասա՝ կեօրսէմ պա ըի:

Վառասան շէրիք՝ եիւձէ տաղլար,

էվրէ եանը՝ կիւլլիւ պաղ լար.

վարան տերտին՝ անտէ աղ լար,

կիտիւպ գուտասա՝ կեօրսէմ ա նի:

Վառասան կիտին՝ հայրան օ լուր,

իլի կըւձի՝ սէյրան օ լուր.

սանքի հէր կիւն՝ սլայրամ օ լուր,

վարուպ գուտասա՝ կեօրսէմ պա ըի:

Վառասան վարան՝ հէր ճանիպ աէն,

ըրգ մայաձագ՝ էլի ճէպ տէն.

սաջմագ կէրէք՝ հէր հասէպ տէն,

կիտիւպ գուտասա՝ կեօրսէմ ա նի:

Պուտաս կիտէն՝ եամաշկէ ըէք,
 կեօզլէրինտէ՝ չօք եաշ կէ ըէք.
 Ճիւմլէսիլէ՝ դարտաշ կէ ըէք,
 վարուպ գուտաս՝ կեօրսէմպա ըի.
 Վաղարստա վար՝ չօք տաղ պուսթանն,
 կիտէն կեօրէն՝ օլուր մէս Թան.
 անտէ օլաճագ դատաս տան,
 կիտիւպ գուտաս՝ կեօրսէմա նի.
 Պիւթիւն միւշքիւ՝ անպէր գօգար,
 Թուրքանտէ նուր՝ անտէ չք գար.
 Ճիւմլէսի տէ՝ անա պա գար,
 վարուպ գուտաս՝ կեօրսէմպա ըի.
 Նուր չքար գան՝ տիլլէր եա նէր,
 մէլայիլլէր՝ կեօքտէն ի նէր.
 Խաշապաշտար՝ Թաբօր տեօ նէր,
 կիտիւպ գուտաս՝ կեօրսէմապ նի.
 ( )նիքի միլլէթ տուրուր լար,
 տիզլէրինի՝ եէրէ գօր լար.
 նուրլէ միւնէմվէր օլուր լար,
 սիզտէ կիլլէպ՝ օլուն պա ըի.

Երգ Գեորգեանի Վեբ Բեդ Գաղաթին
 Երուսաղէմ.

Ն. Ն. Ն. Ն. Ն. Ն. Ն. Ն. Ն. Ն.

Լրգու իտէն՝ կիտէր գուտսուն՝
Եօլունա . գըյար ճանա՝ ըրըզգը
նա՝ մալընա . սբ Յակօբ տա՝ գարշու
կէլիւր գուլունա . պէն գուտըստան՝
այրլորղըմ՝ աղէրէմ . կիճէ կիւնտիւզ՝
տէրունիմի՝ տաղէրէմ .

Լյու ատէթ՝ իյլէմիշէր՝ սապրգլար .
քի Տէր սէնէ՝ զոնար օլուր՝ լայրգլար .
գուտսա վարան՝ ճան չիոքինի՝ այրգլար .
պէն գուտըստան՝ այրլորղըմ՝ աղէրէմ .
կիճէ կիւնտիւզ՝ տէրունիմի՝ տաղ՝ .

Լճէյ գանտէ՝ վարայըմտա՝ արայըմ .
գուտստա տուր՝ մաղա չարէ՝ պուլայըմ .
էֆէնտիմէ՝ արգու ճալիմ՝ սունայըմ .
պէն գուտըստան՝ այրլորղըմ՝ աղ՝ .

Լպի զէմզէմ՝ ճօշուպ չաղար՝ վէ ա
գար . կիւնաճքեարլար՝ կիւնաճլարըն՝
Տէփ եայգար . գուտըստան՝ այրըլան
կէնտի՝ նի եագար . պէն գուտըս՝ .

Նիչ սէվմէյէն՝ գուտսի վար մի՝ տիւն
եատէ . արասան պուլունմաղ պիր
գուլ՝ տէկմատէ . կեօրէնլէրին՝ իշի կիւ
ճի՝ էօկմատէ . պէն գուտըստան՝ այ՝ .

Բ

17

ՄԲ

ՄԷ Վերեզման տան նուր չըգտը զը
զէման. օն իբի Խաճապաշու տուրուր՝
լար տիվան. եէր նուր իլէ՝ տուար կեօք
աու՝ թար տուման. պէն գուտըս՝:

Լ՛Տ իթմէքտէն՝ ճիկէրճիկիմ՝ ճիւրիւ
տի. կիւնաշլարըմ՝ վիճուտիմի՝ պիւ
րիւտի. սագընտըգճա՝ իւզէրիմէ՝ եօրիւ
տի. պէն գուտըստան՝ սյ՝:

Լ՛Յ վալիտէ՝ սուլդան ըսճմ իթ՝ սէն
պանա. սեօզիւն կէջէր՝ շաշէր Շ ա
Տի՝ օղոււնա. լայրգ իթտիր՝ թէքրար
Վերեզ՝ մանընա. պէն գուտըստան՝
այըտըղըմ՝ աղլէրէմ. կիճէ կիւնտիւզ՝
տէրոււնիմի՝ տաղլէրէմ:

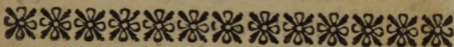
Վաւասան ասնիւ վար՝ Ե ՎԷ ԱԷ Յարու
Տաճարին:

ՄԷ Յարութի՝ տիրէք տի րէք,
կէլէնկէրտի՝ գալմազ եիւ րէք.
տիւնեայը թէրք՝ իթմէք կէ րէք,
կէլիւպ գուտսա՝ կեօրիւն նու րի:

ՄԷ յարութի՝ պուճազ պու ճազ,
մումլար եանար՝ գուճազ գու ճազ.

Ե՛օգ տուր պուճի՛ն լէյին օ ճագ,
 կէլիւպ գուտսա՛ կե՛օրիւն նու ըր:
 ՄԷ յարութի՛ ուն գուպ պէտի,
 ալթընտա տըր՝ նուր թախըպէ սի.
 վարանլար օլուր Մաճատ սի,
 կէլիւպ գուտսա՛ կե՛օրիւն նու ըր:
 Հէր քիմ կիրեր՝ սէ իջէ ըր,
 իէսթէ ճանը՝ օլուր տի ըր:
 կեօզի իլէ՛ կեօրիւր նու ըր,
 կէլիւպ գուտսա՛ կե՛օրիւն նու ըր:
 Պատան եէրի՛ կեօնակեօն ըհնկ,
 չէվրէսինտէ՛ տօլու Քի ըհնկ.
 ճանընըզա՛ օլուր ա Տհնկ,
 կէլիւպ գուտսա՛ կե՛օրիւն նու ըր:
 Արան Վերեզման պաշը նա,
 Ղարգ օլուր պիլ՛ կեօզեաշը նա.
 սէճտէ գըլար՝ Տէր դաշը նա,
 կէլիւպ գուտսա՛ կե՛օրիւն նու ըր:
 Աշիկի տիը՛ մերմէր դաշ տան,
 ալթուն գանտիլ՛ եանար պաշ տան.
 կեօզէր գամաշուր նագըլ տան,
 կէլիւպ գուտսա՛ կե՛օրիւն նու ըր:
 Վանտիլէրէ՛ ե՛օգ տուր սեօ զիւմ,
 էշիկինէ՛ սիւրսէմ եիւ զիւմ.

Լոյս Վերեզման՝ իբի կեօ զիւմ,
 կէլիւպ գուտսա՝ կեօրիւն նու ըի:
 Երրագ եօլար՝ օլուր եա գըն,
 ըիզասընտա՝ օլսագ հա գըն.
 նասիյպ իտեր՝ պիզէ շավ գըն,
 կէլիւպ գուտսա՝ կեօրիւն նու ըի:

Վառասանո՛ւմ՝ Ե՛վմ Ե՛մ, Վերեզմանի
 Տեառն Բեր՝ ՅԵ՛ՎԵ՛:

Ս Ե՛ Վերեզման՝ յոյժ գովե լե,
 համոյն ազանց՝ ես ցանկա լե.
 առ քեզ դիմեմք՝ աղերսա լե,
 ո՛վ հրաշալի՝ նք Վերեզ ման.
 Լ՛թոռ եղեր՝ դու Լ՛րար ջին,
 հանգըստարան՝ անմահ Փըրկ ջին.
 չարչարելոյն՝ ՚ի փոյտ խա ջին,
 լուսածաւալ՝ նք գերեզ ման.
 Լ՛յն որ ՚ի նմին՝ ահեղ գո ջեաց,
 երեքօրեայ՝ ՚ի քեզ նըն ջեաց.
 ինքըն զարթեալ՝ և զմեզ փըր կեաց,
 ո՛վ հրաշալի՝ նք գերեզ ման.
 Վառ ես պարծանք՝ Վրիստոնէ ից,
 յոյս յարութե՛ մեզ համայ նից.

Վ	ԸՂԲԵՂ ԼՃ՝ փառօք և	լից,
Վ	լուսածալալ՝ սբ գերեզ	ման,
Վ	Ի Արօբէից՝ օրհնաբա	նիա,
Վ	Ի Քրիստոնէից՝ երկրրպա	գիա,
Վ	քան զարեգակն՝ պայծառ փոյ	լիս,
Վ	ով Տրաշալի՝ սբ գերեզ	ման,
Վ	Լուսապայծառ՝ սբ գերեզ	ման,
Վ	ԼՃ որդւոյն՝ տեղի Թազ	ման,
Վ	անմահութե՝ հոտոյն բուր	ման,
Վ	լուսածալալ՝ սբ գերեզ	ման,
Վ	Աբ և մաքուր՝ գերեզման	կոյս,
Վ	քրիստոնէից՝ պարծանք և	յոյս,
Վ	ի քէն բրդլիսի՝ միշտ պայծառ	լոյս,
Վ	ով Տրաշալի՝ սբ գերեզ	ման,
Վ	Յոյժ փափագիւմք՝ օրհնեալ տեսող,	լոյս,
Վ	և կարօտիւմք՝ քաղցրիկ գե	ղոյս,
Վ	երկրրպագեմք՝ քարիդ հո	ղոյս,
Վ	լուսածալալ՝ սբ գերեզ	ման,
Վ	Լրժանացո՝ քում տեսու	թեան,
Վ	և բաց մեղ դուռն՝ ողորմու	թեան,
Վ	քանզի գին եմք՝ անգին Լ	րեան,
Վ	ով Տրաշալի՝ սբ գերեզ	ման,
Վ	Գերեզման ես՝ լուսափոյ	լեալ,
Վ	պանչելափառ՝ տաճար կազ	մեալ,
		Տրն

ՏՆ Լ.Յ	տուևն անուևա	նեալ,
	լուսածաւալ՝ սբ գերեզ	ման :
	Սարսափելի՛ ես հրեշտա	կաց,
	և սոսկալի՛ հողեղի	նաց .
	դու յարկ եղեր՝ Բանին կե	նաց,
	ով հրաշալի՛ սբ գերեզ	ման :
	Ի քիմն անոյշ՝ հոտ ծաւա	լի,
	ըզեամբս քո՝ համբուրո	ղի .
	գբեզ տեսողաց՝ բիւր երա	նի,
	լուսածաւալ՝ սբ գերեզ	ման :
	Օ գերեզմանըդ՝ կընքեալ բա	նան,
	ցընծուծք՝ ի ներքս ընթա	նան
	զլոյս քո տեսեալ՝ ուրախա	նան,
	ով հրաշալի՛ սբ գերեզ	ման
	Ի թաղելոյն՝ ի քեզ մաղ	թեմք
	արժանանալ՝ տեսոյդ խընդ	րեմք
	նրմա և քեզ՝ երկըրպա	գեմք
	լուսածաւալ՝ սբ գերեզ	ման

Տաղ վերստին՝ Եւրոպայի Գերեզմանի
Տեառն Բերոյ Յէ Բէ :

Լ ո քեզ եկից՝ սրբափա փազ ,
 զքեզ համբուրել տենչիւ անյազ .
 զիս ՚ի մեղաց՝ փրկեա՛ ա ըրազ ,
 մեղաց փրկիօղ՝ սբ գերեզ ման :
 ՚ի մէջ մեղաց՝ անկեալ գե ըրի ,
 յամէն կողմանց՝ գըտեալ թե ըրի .
 ողորմեա՛ ինձ՝ մեղաւո ըրի ,
 մեղաց փրկիօղ՝ սբ գերեզ ման :
 ՚ի դուռնրդ գամ՝ թէպէտ լա լով ,
 բայց փառքս տամ՝ աղօթե լով .
 լուսոյդ հոտովն՝ ըզմայլե լով ,
 մեղաց փրկիօղ՝ սբ գերեզ ման :
 Բազումք ընդիս՝ ընթացա կից ,
 ես ՚ի սէր քո՝ յոտսըդ ե կից ,
 սրբել հոգւով՝ երկըրպա գից ,
 մեղաց փրկիօղ՝ սբ գերեզ ման :
 կամաւ ՚ի իշաջ՝ բեւեռե լոյն ,
 արիւնաներկ՝ խոցեցե լոյն .
 ՚ի փառս ՚ի քեզ՝ թազեցե լոյն ,
 մեղաց փրկիօղ՝ սբ գերեզ ման :
 Օ աշխարհ ամէն՝ զո՛ւարթ ե ըես ,
 սիրով կապեալ՝ յոտսըդ բե ըես :
 Ե համայնից՝ նոցա նե ըես ,
 23 մեղաց փրկիօղ՝ սբ գերեզման :

Լ'նման փրկչին՝ դու աննը ման,
 եղեր տեղի՝ Մարմնոյն թաղ ման.
 Լ'ի հօրէ՛ լուսոյն ծագ ման,
 անուանեցար՝ լոյս դերեզ ման:

Ղաւստանս՝ 'ի վէսք Ղողգոթայն:

Սք Ղողգոթայն՝ բարձր է շէ նեալ,
 պայծառափայլ՝ է յօրի նեալ.
 Լ'րիւնաներկ՝ խաչ է կանդ նեալ,
 եկայք ելցուք՝ 'ի գողգոթա.
 Սք գողգոթայն՝ շնորհա զեղ,
 բոլորովին՝ է ուխտա տեղ.
 հող և քարինքն՝ են մեղաց դեղ,
 եկայք ելցուք՝ 'ի գողգոթա.
 Սք գողգոթայն՝ մինչ շինեցին,
 կաթամբ ըզկեր՝ շաղախեցին,
 զէ ըզՏԻ մեր՝ անդ խաչեցին,
 եկայք ելցուք՝ 'ի գողգոթա.
 Սք գողգոթայն՝ է գեղեցիկ,
 'ի շըրջապատն՝ եկեղեցիք,
 Եւ ըզխաչնն՝ անդ պաշտեցիք,
 եկայք ելցուք՝ 'ի գողգոթա.
 Սք

Սք

ՄԷ գողգոթայն՝ տեղ է լա [Ե],
 և ըզմեղըս՝ մեր քաւե [Ե].
 ըզգուռն երկնից՝ առ բաղխե [Ե],
 եկայք ելցուք՝ ՚ի գողգոթա [Թա].
 ՄԷ գողգոթայն՝ սարսափե [Ը],
 յոր աղօթեին՝ ընդուռնե [Ը].
 դիւրին լինի՝ անդ լըսե [Ը],
 եկայք ելցուք՝ ՚ի գողգոթա [Թա].
 ՄԷ գողգոթայն՝ ակնեղէն [Թադ],
 տեսանողաց՝ կրկնի՝ փա [փադ].
 աղօթս առնել՝ անդէն ան [յադ],
 եկայք ելցուք՝ ՚ի գողգոթա [Թա].
 ՄԷ գողգոթայն՝ է սբ վայր [մի],
 ճամբուրողաց՝ տրն ողոր [մի].
 առ գլտանել՝ մեղաց ճար [մի],
 եկայք ելցուք՝ ՚ի գողգոթա [Թա].
 ՄԷ գողգոթայն՝ է բարե [տուր],
 զՏայօղն ՚ի վեր՝ կալնու զար [հուր].
 միշտ հոտ անոյշ՝ բուրի ան [դուր],
 եկայք ելցուք՝ ՚ի գողգոթա [Թա].
 ՄԷ գողգոթայն՝ գերամբար [ձեալ],
 յոր խաչեցաւ՝ փրկիլին օ [ճեալ].
 որ զյօճաննէս՝ փոխանա [կեալ],
 որդի ետ մօրն՝ ամէնօր [նեալ].
 ՚ի

'ի գողգոթա՝ տարածե
 ըզձեռս և զոտ՝ սըն ծակե
 զմայրիկն՝ 'ի դէմ՝ ըն լացու
 զի սբ ըզսիր՝ տըն խոցե
 Քն ՄՃ՝ մեր խաչե
 'ի գողգոթա՝ բւեռե
 ցերեկըն խոր՝ գիշեր դար
 զի արևըն՝ խաւարե
 Յայնժամ՝ սբ կոյսն՝ անծա
 կոյր առ խաչի՝ պատուանդա
 փետտէր թափէր՝ զմազն՝ 'ի գե
 զի Ս՝ իածիհնն՝ էր 'ի խա

ցին ,
 ցին .
 ցին ,
 ցին :
 ցաւ ,
 ցաւ .
 ձաւ ,
 ցաւ :
 ծին ,
 նին .
 տին ,
 չին :

Տաղ աստիճանի վար՝ սուս ԲԻ Խաչէլուին՝ ԲԻ :

Քելամուլաս՝ ճէսէտիյ
 կիւնասըմըզ՝ հասեպիյ
 խաչա չըգտը՝ բատիթիյ
 վալիտէսի՝ հուզուրին
 Լ՝ վիէլ խաչը՝ կեօթիւրթտի
 իւզէրինէ՝ եաթըրթտի
 էլ սյաղըն՝ մըխլաթտի
 վալիտէսի՝ հուզուրին

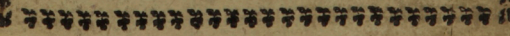
է ,
 է .
 է ,
 տէ :
 էր ,
 էր .
 էր ,
 տէ :
 Եւէք

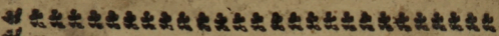
Լէք էվասար՝ խաչտան պա գար,
 դանը սէլէր՝ կիպի ա գար,
 կիւնահըմը՝ ջերբին եոյ գար,
 վալիտէսի՝ հուզուրին տէ:
 Սասթ դօդուզ՝ ճումա կիւ նի,
 չաղըրարագ՝ Փէտէրի նի,
 Թէսլիմ իթոնի՝ նուր ըուհի նի,
 վալիտէսի՝ հուզուրին տէ:

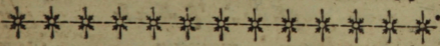
ՏՆ ԵՒ ԵՖ ՅԱՐՈՒԵՆ ԲԻ

Գոհուի մեծ՝ Տնն արար ջին,
 Բըրիստոսի՝ հանրից Փըրկ ջին,
 որ ՚ի ձեռն՝ իւրոյ խա ջին,
 յարոյց ընդ իւր՝ զմարդն առա ջին:
 Լյսօր յարեալ՝ ՚ի մեռե լոց,
 լոյս ծագեցալ՝ արարա ծոց,
 զհոգիս փըրկեաց՝ ՚ի դըժո խոց,
 աւետիս տամ՝ Լզդիս հոյ ոց:
 Լուսաւորեաց՝ զոգիս մարդ կան,
 սբ Յարուէ՛ ըն պատուա կան,
 զՍարմինն ետ մեզ՝ անապա կան,
 Ե սբ զԼ՛րիւն՝ իւր փըրկա կան:

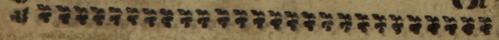
Ուրախութի՛ն	Ճաշակես	ցուք,
Եւ սրբութի՛ն	Տաղորդես	ցուք.
զի՛ն յեղաց՝	սրբեալ լի	ցուք,
յանմահութի՛ն	փոխարկի	ցուք.
Ի իւսեալ ՚ի մի՛ն	փառատրես	ցուք,
ըզ յարուցեալ՝	ըն գովես	ցուք.
զլոյս Վերեզմանն՝	Տամբուրեսցուք,	
Եւ զՅարութի՛ն	ըն պատուես	ցուք.
Մէքաղպերն՝	Լորուսա	զէմ,
ընդ որ Եւ սբ՝	ըն Ինթլե	Տէմ.
որք Տաւատոյս՝	մեր եղեն	վէմ,
մարտկոց ամուր՝	դիւաց ընդ	դէմ.
Տերամայր սբ՝	Լստուածած	նին,
ուրախութի՛ն	եա իւր Որ	դին.
այսօր իջք որ՝	սրգաւո	ըին,
սաղայելի՛ն	դասուն կար	զին.

Տաղ պատմաբանօրէն՝ ՚ի վր սբ Օհոնդ
 ինչէցեալ Ուրախութեան:

Օնունդ քիւջիւկ՝ պիւր շէճէր տիր,
 շէվրէսի Տէփ՝ նուր ճեօճէր տիր.
 մըսուր տէտիք՝ լէրի եէր տիր,
 կեօրտիւմանի՛ն քի փիւր նուր տիր:

Օ՛

Երեսնամեակս Բարիստոս՝ անտէ տող տի,
 իւր Փատիշահ՝ կէլեւպ կեօր տի.
 ազիմ փէշքէշ լէր վերիւ տի,
 կեօրտիւմ մսուր՝ քիւլլի նուր տիր.
 Լ շիկի տիր՝ սիւտ մէրմէր տէն,
 Պէշիկի լալ իւ կէվճէր տէն.
 Էօրթիւսի Տիւտ՝ ու եէմէն տէն,
 կեօրտիւմ մսուր՝ քի փիւր նուր տիր.
 Փատիշահ լէր՝ Տիւտ եէմէն տէ,
 կեօրտիւլէր պիր՝ երլարղ կեօկ տէ.
 տէտիլէր նուր՝ տողմուշ եէր տէ,
 կեօրտիւմ մսուր՝ քիւլլի նուր տիր.
 Երլարղ իջրէ՝ պիր վալի տէ,
 Վուր էվլատի՝ գուճաղին տէ.
 եօլա չոդար լար անի տէ,
 կեօրտիւմ մսուր՝ քի փիւր նուր տիր,
 Տերովդէսէ՝ տախիլ օ լուպ,
 նէրտէ տողտի՝ տէյու սօ լուպ.
 սօնրա երլարղ իլէ պու լուպ,
 կեօրտիւմ մսուր՝ քիւլլի նուր տիր.
 Աք ծընուհա՝ իրիշտի լէր,
 իւր փատիշահ՝ պիր կիրտի լէր.
 Պաղտասար լէ՝ Սեւքոն Վաս պէր,
 Տուզուրէ պաշ՝ էնտիրտի լէր.
 իւր

Լ-Ճ տիւրլիւ փէշքէշ վերտի ԼԵՐ,
 ալթուն պուհունր՝ ասիլպէնտ ԼԵՐ.
 տեօնիւպ անտէն՝ շաղկիթտի ԼԵՐ,
 սբ ծընունդու՝ վաղ իթտի ԼԵՐ.
 Նէ սաաթ քի՝ Բորիստոս տող տի,
 իւսթիւնէ նուր՝ սայպան օլ տի.
 Նըրեշտակլար՝ կեօքտէն էն տի,
 Փառք ՚ի բարձունս՝ անտէ տէն տի.
 Նէփ ջօպանլար՝ իշիթտի ԼԵՐ,
 պու նէ՞ սոտա՝ տըր աէտի ԼԵՐ.
 գուզու փէշքէշ՝ կէթիւրտի ԼԵՐ,
 սէճտէ գըլուպ՝ շիւքը իթտի ԼԵՐ.
 Մարիամ Յովսէփ՝ Լէ պէրա պէր,
 պիր մաղարայնէ կիրտի ԼԵՐ.
 քառասունքի՝ սագլատի ԼԵՐ,
 ինսան եիւզի՝ կեօրմէտի ԼԵՐ.
 Բառասունքի՝ պիթիւրտի ԼԵՐ,
 պիր շիֆթ կեօկէր՝ շին ալտի ԼԵՐ.
 սբ Տաճարա՝ կեօթիւրտի ԼԵՐ,
 միւճիղէթլէր՝ ջօգ կեօրտի ԼԵՐ.
 Մարիամ անէ՝ վալիտէ սի,
 գուճաղինտէ՝ տիւր տանէ տի.
 կեօք իքէն՝ կէն՝ տի Տանէ սի,
 շիմտի մըսուր՝ տիր լանէ սի.
 30
 Օւ

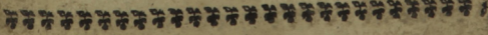

Օրնուկտա վար՝ էլլի տի րէկ,
 Տէր պիբի պիբ՝ տիւրլիւ ը րէնկ.
 անտէ գապուլ՝ օլուր տի լէկ,
 կեօրտիւմ մսուր՝ քի փիւր նուր տիր:

Տաւ 'ե ՎԵ ՍԷ՝ Տեօրէն-էն 'ԲԷ՝

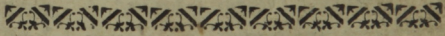
ՏՅրէ սիրով խոնարհե ցար,
 յարգանդ կուսին՝ բընակեցար.
 զագամային՝ մարմին զգե ցար,
 և աշխարհի՝ լոյս ծագե ցար:
 'Ի յանարաս՝ կուսէն ծը նար,
 'ի խանձարուր՝ ըս պատե ցար.
 'ի յանբանից՝ մըսուր ե դար,
 և 'ի մոգուց՝ ըն պատուե ցար:
 'Բառասնօրեայ՝ ընծայե ցար,
 ըստ օրինաց՝ դու 'ի տա ճար.
 փակեալ դըրան՝ բացօղ ցու ցար,
 'ի ծերունւոյն՝ անդ գգուե ցար:
 'Ի յորդանան՝ մըկըրտե ցար,
 'Լստուճ Տօրէդ՝ վըկայե ցար.
 'ի Յօճաննէ՝ քարոզե ցար,
 'Կառն 'Լստուճոյ՝ անուանե ցար:
 'Ի

'ի գալիլիա՝ ապա դնա
 անդ զԼուաբեալ՝ սրն օրհնե
 'ի հեթանոսս՝ առաքե
 և քարոզել՝ պատուհիրե
 Յերուսաղէմ՝ կալ ասա
 զԼստուհաժ հողին՝ առաքե
 նովալ լեզուս՝ բաժանե
 և շնորհօք՝ զարդարե
 'ի ձիթենեաց՝ լերին դը
 յորմէ փառօք՝ վերհամբար
 դասուց վերնոց՝ ահեղ ցու
 և ընդաջմէ՝ հօր բազմե
 Ո՛վ ՏԵՐ ՅՍ՝ Լ՛Ծ և
 կրեցեր կամալ՝ զայս ամե
 շնորհիւ քո սբ՝ Տնօրէնու
 արժանացո՛ք քոյդ տեսու
 Լ՛մէն:

ցեր,
 ցեր.
 ցեր,
 ցեր.
 ցեր,
 ցեր.
 ցեր,
 ցեր.
 տար,
 ձար.
 ցար,
 ցար.
 բան,
 նայն.
 Թեան,
 Թեան:

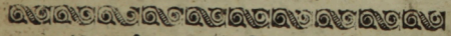

Վա՛ղասանք՝ 'ե վԵՐ Բարեկամին՝ ԲԵ՛
 սԷ՛ն 'Լազարոս:

'Ասկզբանէ՛ Բանն Լստու
 ըզհողածին՝ բնութի մար
 եղև մարմին՝ առ փրկե
 և 'ի մեղաց՝ ազատե

Տոյ,
 դոյ,
 Լ՛Յ,
 Լ՛Յ,
 Ղա՛մ

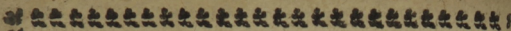
Պ	ամբար լուսոյ՝ արդարու	ԹԷ,
Պ	ազար քարոզ՝ ճշմարտու	ԹԷ,
որ	ցուցար մեզ դուռն յարու	ԹԷ,
և	ճանապարհ՝ արքայու	ԹԷ:
Լ	որ՝ Վ ազար՝ իմ սիրա	կան,
եկ	մի՛ մընար՝ ՚ի գերեզ	ման,
Տ	բըն կոչեաց՝ և զքեզ ե	հան,
ի	դրժոխոցն՝ անդընդա	րար,
Օ	ու՛արթնոց նրման՝ ազնի՛ւ	ղաղար,
սբ	և անմեղ՝ մաքուր ար	դար,
զ	ձայնըն լուար՝ ըզ կենա	րար,
չ	որեքորեայ՝ մեռեալդ յա	րեար:
Լ	րարչասէր՝ բարբ գովե	լե,
լու	սաճաճանջ՝ և հրաշա	լե,
ան	ու՛անակիցդ՝ իմ սիրե	լե,
ղա	զար անբիժ՝ զարմանա	լե:
Ի	ոտեալ խրդճուկս՝ հոգևով տրկար,	
զք	եզ աղաչեմ՝ միշտ անդա	դար,
զյ	եանեալ ծառայդ՝ մի՛ մոռա	նար,
ով	սրբազան՝ տէր իմ Վ ա	զար:

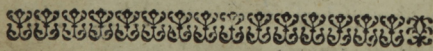
Տ՝ Ն Է Բ Գ Կ Ը Թ Կ Ի Ն Ե

Վ անանցած ին՝ չե՛ յարու ցեալ,
 մեծ քան ըզ քեզ՝ սյր զօրացեալ ՚ի

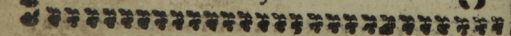
Ի ՏՆԵՆԷ Է՛ ոյս ծանուցեալ,
 Խընդրակատար՝ սբ Կարա պետ:
 Ի սյր Կոյսն առ մայր՝ քո յըղացեալ,
 դու յարդանդին՝ զայն իմա ցեալ:
 Երկիր պագեր՝ անդ խաղա ցեալ,
 Բանին սատար՝ սբ Կարա պետ:
 Օ պարրիա՛ հայրդ համրա ցեալ,
 Ի քում ծննդեան՝ բերան բացեալ:
 զանուկ Յոհան՝ նէս կարդա ցեալ,
 շնորհապատար՝ սբ Կարա պետ:
 Ի նդ մէջ կապեալ՝ զմաշկեայ դօ տի,
 բընակեցար՝ յանապա տի:
 Տըրեշակի՛ դու հաւաս տի,
 նըմանեցար՝ սբ Կարա պետ:
 Կու արուսեակ՝ ծագման Լըրիւոյն,
 ընդունարան՝ շնորհաց հո գւոյն:
 որ Սըկըրտի՛՛ Լ՛ճ որ դւոյն,
 ընտրեալ գըտար՝ սբ Կարա պետ:
 Չեռամբդ առեալ՝ ըզջուր գետոյն,
 լըցեր վերայ՝ օրհնեալ Կըլ խոյն:
 և ձայնի հօր՝ վըկայե լոյն,
 արժանացար՝ սբ Կարա պետ:
 Չոյն բարբառոյ՝ մակ անու՛ւն նեալ,
 ճըշմարտուե՛ միշտ հաւա նեալ:
 35
 ԸԸ

ԸՂՏԵՐՈՎԻԷՍ՝	յանդիմա	նեալ,
ԳՐԼԽԱՈՒԵԿԱՐ՝	սք Վարա	պետ :
Ի ԴՔԺՈՒՍԱՐՆ՝	քարողե	ցեր,
ՏՆՆ ԸՂԳԱՂՈՒՍՄ՝	աւետե	ցեր :
ՕՐՈՎ ՉՏՐՈՍԹԱՅԱ՝	րախացու	ցեր,
ՈՒՐԱԽԱՐԱՐ՝	սք Վարա	պետ :
ԳՈՎԵԼԻ ԵՍ՝	դու զանա	զան,
ԿԵՆԱԿ ԺԵՐՈԿ՝	եւ գաւա	զան :
ՔՐԻՍՏՈՆՆԷԼԻԿ՝	լեր աւա	զան,
ՈՎ ԱՐԲԱՐԱՐ՝	սք Վարա	պետ :
ԼՂԱՔԵԼՈԿ՝	Սարգարէ	ից,
ՍԱՐՍԻՐՈՍԱԿ՝	Քաջանոյ	ից :
ՃՂԳՆԱԼՈՐԱԿ՝	Ալրբոց Տան	րից,
ՄԵԾ ԿՈՅԵԿԱՐ՝	սք Վարա	պետ :
ՔՈ ԱՂՕԹՔՆ Է՝	ընդունա	կան,
ՔԱՐԵԽՕՍԵՒՍ՝	վասըն մարդ	կան :
ՈՐ ԱՆՈՒԱՆԻՍ՝	Սչու Սուլ	դան,
ՏՈԳԵՎԱՐԱՐ՝	սք Վարա	պետ :

ԳՎԱՍԱՆ՝ Ի ՎԵ ՍԷՅ ՏՕՐՆ ԴԵՐՅ՝
 ԳՐԵԿՐԵԼ ԼՂՍՍՍՍՍՐԷԻՆ՝

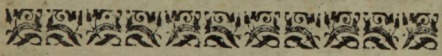

43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100

101
102
103
104
105
106
107
108
109
110
111
112
113
114
115
116
117
118
119
120
121
122
123
124
125
126
127
128
129
130
131
132
133
134
135
136
137
138
139
140
141
142
143
144
145
146
147
148
149
150

Ծանակ անուն՝ հօրէ ծը նեալ,
 Իբր ՚ի փրշոյ՝ մեզ վարդ բուսեալ.
 ՂԹ ադէսի՝ շընորնն ա ուեալ,
 սքըդ Վրիգոր՝ հայր մեր ընտրեալ.
 Վառնագոյն վասն՝ Վաղիս տանջեալ,
 չարչարանք՝ նահատու կեալ.
 ներ դառնաշունչ՝ օձից բնա կեալ,
 լուսաւորիչդ՝ օրնեալ գո վեալ,
 ՄԺ որդւոյն՝ յերկիր ի ջեալ,
 ահեղ Վնու՛ամբ՝ իւրով կո ջեալ.
 երկնանրման՝ Վթոռ կազ մեալ,
 լուսաւորիչդ՝ եղեր բազ մեալ,
 Տանքս հայոց՝ հովիւ կա ցեր,
 լոյս դիտութք՝ կատարե ցեր.
 հօր ՎՄ ընծայե ցեր,
 լուսաւորիչդ՝ գերազան ցեր:
 Սք Վաքեալ՝ չորեքտա սան,
 ԼՍ՝ ովսիսի՝ համանը ման.
 քանոն վարուց՝ ճըմարտա բան,
 լուսաւորի՛չդ սրբա զան.
 Պարծանք եղեր՝ համայն Վազաց,
 նախապատիւ՝ հայրապե տաց.
 Շահ

21	Զսճ և պըսակ՝	Եկեղե	ցեաց,
22	յուսաւորիչդ՝	Հոյսատա	նեաց :
23	Ընդ ՚ի Սեպուհ՝	Ճըգնեալ լե	րին,
24	Տիացուցեր՝	ըզգօրս վե	րին .
25	Տրեշտակացեալ՝	վարուք քոյ	ին,
26	յուսաւորիչդդ՝	մարդկոյ	ին :
27	Օ քեզ աղաչեմք՝	միահա	ղոյն,
28	աղաջող գոյ՝	Յս որ	դուայն .
29	փրկիել ըզմեզ՝	յամշէջ հը	րոյն,
30	յուսաւորիչդդ՝	մաքրա	գոյն :
31	Օ կըրտսեր որդիքս՝	ի ծընունդ քոյ,	
32	փրկեալ գերծո՞	յամէն փոր	ձոյ .
33	և ՚ի հնարից՝	հին Թըշնա	մույ,
34	յուսաւորիչդ՝	Եզգիս մե	րոյ :

Ի հոգեւոյն Յոսեփ Աբաբան Պատրարգե
կոստանդնուպօլսոյ շարատրեալ վէց արան
Տաշս, սը յաւարան ուն Պատրգե՝ շեք Տե
 ոգրեայի ասացեալ վնի :

Ո վճանապարհ՝ բարի Յե սուս,
դուռըն կեհաց՝ մըտից՝ Քրիստոս

Եւ զի ծովու՝ եւն կենցա
 ըզքեզ ունին՝ միայնակ
 Տերունական՝ Ախտաւո
 ՚ի սէ Տեղեա՝ քո դիմո
 սիրով քոյին՝ ըզմայլո
 լեր ուղեկից՝ յամէն դի
 ըզհուր սիրոյդ՝ յերկիր ար
 գեղով սիրոյդ՝ բորբոքե
 ըզՏեղեսըդ՝ զորս ընտրե
 սէ կարօտոյդ՝ մեզ դեղ ցու
 Աք Յակոբայ՝ բաժակար
 և Յակոբայ՝ եղբօր քոյ
 աղաչանօք՝ Պետրէ վե
 ուխտանորաց՝ տո՛ւր ՚այցե
 ՚Ի երեզմանի՝ քո համբուր
 գողգոթայի տեղւոյդ զեն
 սէ ԼԹոռոյ՝ երկնանը
 զամենեսեան՝ արն ար
 Պառն ԼԵՅ անմահ զե
 փառաւորեալ՝ միշտ Սոյս գո
 զթերին հայցման՝ մերոյ լը
 երրորդ ունեն՝ տո՛ւք նո՛ւի

շոյս,
 յոյս,
 րաց,
 շաց,
 զաց,
 մաց,
 կեր,
 ցեր,
 ցեր,
 ցեր,
 քին,
 ին,
 մին,
 լին,
 ման,
 ման,
 ման,
 ման,
 ժան,
 նեալ,
 վեալ,
 ցեալ,
 րեալ

ՏՐ ողորմեան • ՏՐ ողորմեան •

ՏՐ ողորմեան •

Ի

Տաշասայեալ Սէյ Եֆի 'Կաւերաւ' է Պո
շո վարդապետէ։ Որ երէկ 'ոյ' խէյալին
Գարշու-իւ իկլի, պելէսի'ն ճանրէ։

Ի տարագիր պանդըխտուէ դանդա
ջեմ. սիրով քոյին խոր խոցեցեալ
կարի հառաջեմ. ՚ի կարօտոյդ զեղէեւի
անձն իմ մաշեմ. եէմ քաղաք ազնիւ՝
հոգւոյս ցանկալի։

Պսակ ծաղկեայ շափիւղաշար գովելի .
տաշտակ խնկոց իւղեփեցաց բուրմամբ
փարելի . ՚ի քէն բաշխի ներողուի բաղ
ձալի . եէմ քաղաք ազնիւ՝ Լթոռ
Տիրական։

Օր լուսաւոր դու աշխարհի ծագե
ցար . և քան զեթեր վերին պայծառ
շնորհիւ փայլեցար . օծական աթոռ
յերկրի կառուցար . եէմ քաղաք աղ
նիւ՝ հո'։

Ղեկ և գլուխ Կայսերապերճ քաղա
քաց . ամենեքեան հընազանդին քոյոց
սրբութեց . երկրպագեմ հեղմամբ
առատ արտասուճաց . եէմ քաղաք աղ՝

Ար լայնեցեր ըզնազելի սիրոյդ ծոց .
և ՚ի քեզ տանիլ զօրեցեր զանտանելին
բոց . որով եղեր սերօք մաքրիչ մեր հո
գւոց . եհմ քաղաք ազ" :

Այն սրբբոց տեղին ՚ի քեզ լայնանայ .
գնացք գետոց ներողութ ՚ի նա ծովա
նայ . տարտամ հոգիս արբեալ անտի
զովանայ . եհմ քաղաք ազ" :

Ա իրաւորեալ անձանց բարւոք մըխի
թար . սպեղանեալ բժշկութ յոյժ ա
ռողջարար . մայրականաւ իսկ գթութ
սրբարար . եհմ քաղաք ազ" :

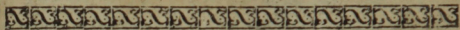
Լ րդեօք ուր երբէք գըտանի քեզ
նրման . լայնածաւալ ծով խընամոց
հոգւոյս զովարան . միակ դու պայծառ
աղաւնիդ աննրման . եհմ քաղաք ազ" :

Քեն համայնից ՚ի քեզ ունիս շնորհա
տու . բաշխօղ անհուն գանձուց բու
րեաց հոգւոյս այցելու . բոլոր ազանց
Քրիստոնէից լուսատու . եհմ քա" :

Պ աբիր հըրաշակերս շնուճած երջա
նիկ . ՚ի քեզ եհեզ զարիւնն անբիծ
գառն դիեցիկ . որով եղեր գեր քան
ըզբնուս գեղեցիկ . եհմ քաղաք ազ" :

Լճային խորոցն անձառ դիտանոց .
 եղեմական դրախտ եղեալ քաղցրիկ
 ծաղկանոց . համանրման արքայութե
Օ՛ ռնարթնոց . եհմ քաղաք ազ" :
Պարտէզ փակեալ արքայութե լի հո
 գւով . դրախտ նըռնենեաց կարմրա
 ցեալ գեղեցիկ գունով . աղօթանո՛ւհը
 խունկս անոյշըս բուրելով . եհմ քա" :
Երանաւէտ հանգըստարան մեր Փրօրի
 չի . քաղցրաճաշակ ուղխից դրախտին
 փափկուէ տեղի . դու ես ջըրհոր ջը
 րոյն կենաց ըղձալի . եհմ քաղաք ազ" :
Տիրական տեղի տուն **Լ**ճմանուիլի .
 քաղաք ադինասարաս գեղեցկաշէն
 պանծալի . գաշտիկ ծաղկափայլ երփ
 նաերփրն շնորհալի . **Ե**հմ քա" :
Լ' երանի ՚ի քեզ ներկայ եղելոց . տուն
Լճ ուն երկնից սրբուի սբց .
 առիթ քաւութեան մեղուցեալ մեր
 հոգւոց . եհմ քաղաք ազնիւ ակթու
 տիրական .

Նիսիս
 Նիսիս լիս
 Նիսիս լիս
 42

Պատանիք՝ ասացեալ է ՎԷ ՄԷ Յուսէպ, ի մահուսի Սէրուսի բանաստեղծ. «Ե երգի՝
 «Կ Տեանի»:

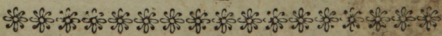
Քիւսէր լիքէն՝ չեքէր խոխ՝ Սար
 Եւագուպին՝ Տասրէթին. շուքիւր
 կեօրտիւմ՝ նուր մեզարին՝ սէյր էյլէ
 տիմ՝ զէյնէթին:

Օ էյնէթինէ՝ կեօզ Գամաշուր՝ Տագ
 նազարտէն՝ սագլասըն. ազլէ Քլիքի՝
 Տիջ սրղըշմաղ՝ Թասպիլի եօզ՝ ալէթին:

Լլէթի զէր՝ իւ տիւրտէն տիր՝ լալի
 կէճէր՝ տէն քեանի. մուկզզին միւ
 տէրրիսի չօզ՝ խուպ իտէրլէր իւրզմէթի:

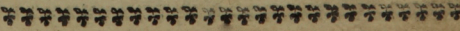
Խւրզմէթի զայ՝ էթտէն չօզ տուր՝ իտէնի
 Տագ՝ սագլասըն. կեօրէնլէր շազ՝ մս
 րուր օլուր՝ չօզ տուր Տագըն՝ Տիքմէթի:

Սէրուսի տէր՝ կեօրտիւմ շաշտըմ՝ զէյ
 նէթինի շանինի. կեօկիւն երլտը՝ զինէ
 պէնզէր՝ Գանտիլլէրին՝ քիւնպէթի:

Լ՝ յլ. «Ե կս աս Վ, ոյնն, և ըստ աստ ջնոյն
 երգի»:

Ղիւմ

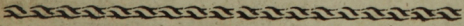
Նիւմլէ ալեմ՝ հասրէթ ջեքէր՝ մար
եագուպին՝ եէրինէ . նիջէ շիւն
քեար՝ նիջէ Պայլէր՝ եէթմէտի
լէր՝ սըրրինէ:

Տիւելէ մէթ՝ Տի օլունմաղ՝ նի՞ ճէ իթ
սէմ՝ մէթհինի . պու շիրիմէ՝ կիւշէյ
լէյիւպ՝ մուդլու կէլէն՝ կեօրէնէ:

Կեօրէնլէր տօղրու սեօյլէսին՝ սեօ
զիւմտէ վար՝ մի խիլաֆ . նաս իջինտէ՝
պիր աախի եօգ՝ շիւքիւր պիզէ՝ վըրէնէ:

Աիւմիւ զէրի՝ չօգ ատէմ վար՝ շէյդան
եօլուն պաղլէմիշ . կէլիւպ զէյա՛րէթին
իթմէզ՝ դափմըշ տըր սիւմ՝ զէրինէ:

Աիզէ տէրիւմ՝ պէ հէյ պայլէր՝ կէլին
կեօրիւն՝ կեօզիլէ . օլ տէմ տուա՛խտէ
սինիզ՝ սէրունինին՝ սէրինէ:

Պարսէտը առ՝ Կոչնն , որ էրգե՛ սոյ
Արասխ , Թախ-բումնի դեմի:

Չօգ շիւքիւրլէր օլսուն՝ հագ կէր
տիկեարէ , կեօրտիւմ Սարեա
գուպին՝ քիւնպէթին պաշի . սէրիւմ
եէ

եհրէ՛ սիւրիւս թիւրա՛ս պըն էօփտիւմ,
օրատա տէփ՛ ըհնտի աշգըմ՛ աթէշի:
Հատրէթիմէ՛ եէթտիմ միւրա՛տըմ ալ
տըմ, Մէվլա գըսմէթ՛ իթտի պապի՛
նէ կէլտիմ. տէրունիմտէ՛ նիհան իւմ
մա՛նէ տալտըմ, կեօզէրիմտէն՛ տեօզ
տիւմ գան ի լէ եաշի:

Աիւնասքեարէ՛ նասիյս իյլէ՛ տի Աիւ
տա, տէրկեասիւնտէն՛ պիզի իթմէ՛ տի
ճիւտա. կիրտիմ օթա՛ղէնէ եէթտիմ՛
միւրատա, կեօրտիւմ Մարեա՛ գուպին
մէզա՛րին դաշի:

Լղէյիւստէ՛ եհրէ վուրտու՛մ տի
ղեմի, էշիկինէ՛ սիւրտիւմ եիւզիւմ՛
կեօզիւմի. էքպէրլէր տիյ՛ նէին պէ
նիմ՛ սեօզիւմի, կէլին կեօրիւն՛ տիւ
ճիհանըն՛ կիւնէշի:

Պուտսու շէրիֆ՛ տէրլէր կեօրէն՛ լէր
պիլիւր, սէրունի տէր՛ կէլէն միւրա՛
տըն ալուր. նիցէ մալսա՛ Տիպի պիյ
միւրատ գալուր, չար գըպլէտէ՛ եօզ
տուր ագրա՛ նը էշի:

Ն

Ն Ե Մ Ե Լ Ե Գ . Պ Ա Ս Ե Ր Մ Ի , Խ Օ Ղ Ի :

Մ ի՞ճէ մէթոյ իյ՛լէսէմ գուտսու՛
լէրեփի, կէլին կեօրիւն՝ Ռպնուլ
լահին՝ վարինի . նաս իջնստէ՛ ճիհան
տէնի լէն պու տուր , կէլին կեօրիւն՝
պաղէսինի՛ պարինի :

Չօգտան չէքեր՝ իտիմ պէն հաս՝ ըկթի
նր, ալէմ պիլիւր՝ նիչէ միւճի ղէթինի .
կէլին կեօրիւն՝ խուպ ղէյ՛նէթինի ,
շուքիւր հօփտիւմ՝ Ռպնուլլահն՝
եէրինի :

Նիչէ Փէյղամ՝ պէրին մէզա՛րը վար
տըր, Ռսանըն թիւր՝ պէսի ճիւմլէտէն
սէր տիր . հագ հօկմիւշ եա՛րաթմըշ
ճիհան՝ տէ պիրտիր , կէլին կեօրիւն՝
ահմեր միւնէվ վէրինի :

Մար եապուպին՝ ճիւմլէ մէպէնի
փաք տըր, մասրուփին եէթիւրէն եա
րա՛տան հագ տըր . պիլուր գանտիլ
լէրին թասվէ՛րի եօգ տուր, տօնատըր
(լար՝ չէվրէ եանըն՝ եէրինի :

Անբոնի տէր՝ շիւքիւր սյն ի լէ կեօր
տիւմ, մէրմէր էշի՝ կինէ երւզիւ՝ մի
սիւրտիւմ. անտէն Իպնուլ լաճըն Պա
պինէ վարսըմ, կեօրտիւմ Տէսթի
եարըն նուր Սէզարիէն:

ԺԵՐԳԷ ԵՆ ԵՆ ԱՅՈ՝ ԱՈ՝ ԵՆՆԻ, Ս՝Ե-ԻՆԻԴԵՆ:

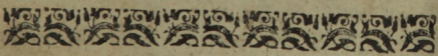
Լ, ԲԳԷ ԵՆ ԵՆ ԱՅՈ՝ ԱՈ՝ ԵՆՆԻ, Ս՝Ե-ԻՆԻԴԵՆ:

Վ փթիտտ սէրտէն էօկէյիմ՝ Տալի
գուտսու շէրիֆին. Տէր շէճէրտէն
միւպարէք տիր՝ եօլի գուտսու շէրի
ֆին. փէք զեյատէ գօգուլի տիւր
կիւլի գուտսու շէրիֆին. կիւլէլ Քար
սի արէպի տիր՝ տիլի գուտսու շէրի
ֆին. Տիչ պիր տեյարտէ պուլունմազ՝
պալի գուտսու շէրիֆին:

Տէնկի եօգ տուր պու ճիճանտէ՝ եպ
րաթմը տըր Տագ զանի. Սէվլա սուլի
կեօքսէն վերիւր՝ դաշտան եէթիլիւր
նանի. Ճէշմէսի իրմաղի եօգ տուր՝ Տա
ճէրտէն տիւր մէքեանի. Ալլաճա
ամանէթ օլտուն՝ Պագրիյգ իլէ բուն
պանի. Տատտէն աշուրի կիւլէլ տիր՝
իլի գուտսու շէրիֆին:

ԸՆԴՆԵՆ ԵՆԻՄ ՏԱՍՐԵԹ ԸՆՔԵՐ՝ ԿԻՆԳԵԼ
 ԻՍՄԻԼ ԱՄՐՆԱ. ՏԵՐ ՔԻՄ ԿԵԼԼԵԱՅ ԿԵՕ
 ԲԻԼՐ ԻՍԷ՝ ՄԻԼՉԹԱԳ ՕՂՈՐ ՍԱՄՐՆԱ.
 ՔԻՄ ՔԻ ԿԵՕՐԻԼՐ ՊՅՐԸ ՄԻԼՉԵՐ՝ ՏԵՐ
 ՄԷՄ ԱՍԼԱՐ ԵՄԱՐՆԱ. ՍՐԱԳ ԵՆԷ ՂԵՂԱ
 ԲԵԹ ԻՄԷՆ՝ ԻՐԻՉԵՐ ՄԻԼՐԱՄՐՆԱ. ՄՈՂ
 ԲԻԱ ՊԵՉՐԻԳՄԷՆ ԿԵՕՐԻԼՆԻԼՐ՝ ՍԱՅԼԻ
 ԳՈՒՄՍՈՒ ՉԵՐԻՔԻՆ:

Գ. ՐԱՄԵԹ ՕՂՄԻ ՉԵԼՔԻԼՐ ԿԵՕՐՄԻԼՄ՝
 ՔԱՂԵՂԵԹ ՕԹԱՂԻՆԻ. ՏԵՐ ԵՄՆԵՐՆՍՄԱ
 ՍԷՅՐ ԵՂԵՍԻՄ՝ ԱՊԱՂԷՍԻՆԻ ԱՊԱՂԻՆԻ.
 ԱԻՐ ԳԱՃ ՔԵՐՐԷ ՃԳՄՐՄ ԿԵՕՐՄԻԼՄ՝
 ՏՊԱՐԱՐՃՈՒՄԻՆ ՍԱՂԻՆԻ. ԱԷ ԷՐԷՆԵԼԵՐ
 ԱԷ ՏԷՅ ԱՊՅԵՐ՝ ՄԷՄԻՄ ՍԵՕՂԻԼՆ ՍԱՂԵ
 ՆԻ. ԱԷՆ ՍԷՐՈՒՆԻ ՍԱՅԼԻ ՕՂՄՈՒՄ՝ ԳՈՒԼԼԻ
 ԳՈՒՄՍՈՒ ՉԵՐԻՔԻՆ:

ԵՐԷՒ՝ ՊՊ ԱԷՄՅԵ ՏԵՒԼՆԻ, Ի ՎԷ ՏՊՃԱՐԵԹ
 ԱԷ ՅԱՐՈՒՆ ԻԲԷ:

ՍԻՆԵՐԻՆ ԵՕԳ ԹՊԱՎԼԵՐԻ. ԿԻՐՄԻՄ
 ԸՆՎՐԷ ԵՄՆԵՐՆ ԿԵՂՄԻՄ, ԱՂՈՒ ՃԻՏԱՆՄԷ
 Գ. ԵՕԳ ԷՐԱՊԱՊԻ:

Իսա Սինին կեօրտիւք եհրի, պիրէր
կիրաւք Տէփ իջէրի. հօփտիւք մերմէր
նուր Ս'էզարի, պունասա տըր եհր
կեօք սահապի:

Ե իւքիւր կեօղիւմ իլէ կեօրտիւմ,
Թիւրապինէ եիւզիւմ սիւրտիւմ. աղ
լէյիւպ սյաղա տուրտում, պագմաղա
իթտիւմ Տիճապի:

Պըրդ տեօրթ գանտիլ միւտէմ եա
նար, օն եհտի տէ միյանտէ վար. գա
փունուն իւսթիւնտէ գօնար, սէր
ճ'էրճիս փէյղամպէր նապի:

Օն իքիլէր Թաբօր տեօնէր, Ս'էզար
տէն օլուպ միւնէվիլէր. էգէլ պիզիւմ
գանտիլ եանէր, օն իքիլնին պիթ մէզ
Տէպի:

Հաճէրտէն տիւր տուրագլէրի, Տի
սապսրզ տըր տիրէքլէրի. ալթուն Տէլլէ
վարագլէրի, Թապիլըլէրի մասի
Թապի:

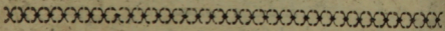
Քիւնպէթի չօգ եիւճէ ուլու, իջին
տէ ըուհպանի տօլու. կիւրուՏի իսա
նըն գուլու, իջինտէ վար պիթ գաջ
ճապի:

Տաղելէթ տիր ճիւմլէ եհրի, իչինստէ
նապիլէր վարի . կեօղեւմ իլէ կեօր
տիւմ նուրի, օլ տէմ ճէքտիմ իճթի
նապի:

Նէրտէ պիր քէմատէմ վնրսէ, միւս
թէճագըն Սէվլա վերսէ . Տէր քիմ
նուրէ եալան տէրսէ, ախրէթտէ ճէ
քէր էզապի:

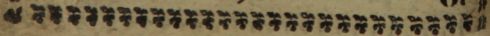
Խուպճէ կիւշիտին վագիմէ, եախշ
տիյնէյին սեօղեւմէ . սուա իտէսիղ
էօղեւմէ, կէլին կեօրիւն նուր թիւ
րապի:

Աերունի տէր եօխուլ վարա, շիւքիւր
կիրտիմ նուր Սէզարա. ճիւմլէ գամմ
ու գարտաշարա, գըմէթ իյլէ սէն
եւ Ռապի:

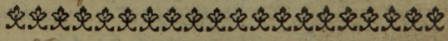
Լ. Ե. Ա. արստի, թէսնիք ուսուլ

Ուլ իմ եղբարք յախանջ առէք զիմ բա
նըն, աննըման է սբ Յակոբայ Տա
ճարըն . սարսափելով մրտի սբ Վերեզ
մանըն, լալով Տամբուրեցի ըղ շերմին
քարըն:

Աբ Յարուհի մեծ է՝ սբ Յակօբ դար
 է, Սողոմոնի տաճարն՝ անտի սյլ վար
 է. ինքն ՚ի տեղ բարձր է՝ բոլորն սար
 է, արիք տեսէք ըզ Քրիստոսի եղ
 բայրն:

Ա. Քրոյք և Պարոնք՝ դուք ում ըսպա
 սէք, եկայք ըզ Քի սբ տեղն տեսէք.
 միոյն հազար տայ ձեզ՝ ընդէր անյոյս
 էք, մեզ բարեխօս լինի Աճամայրն:
 ՚ի գերեզման Աճածնի շատ լա ցի,
 զաչըս մըտաց ըզգաստուք անդ բացի.
 ՚ի Ազարու գերեզմանն գընա ցի,
 անտի ելի ՚ի համբարձման սբ դարն:
 Աբ համբարձման լերին մի կողմն գեղ
 է, մեղաւորաց փրկիչ՝ հիւանդաց դեղ
 է. եկայք տեսէք ինչպէս աննրման
 տեղ է, մահտեսի սէրուհիս տեսի սբ
 սարն:

Ա. Եւս՝ Աստուծոյ, ՚ի վր սբ Փրկչաւան
 ին, ուր է գրչ սբ Քաղաքին ԼԷՌ:

Ա կանջ դիք որ գովեմ զԱմենափր
 կիչ, կենդանեաց մեռելոց կեցու
 ցիչ

ցիչ փրկիչ . ախտաժետաց բըժիշկ՝ դի-
աց հալածիչ , յիմարաց տըգլաաց ու-
սուցիչ փրկիչ :

Ի ՎԻ շերմէն յայն տեղըն բերին ,
ի խորանին ներքոյ զմեծ վէմըն դըրին .
չորս կողմըն բաց թողին պատուական
քարին , պէս պէս մեղաց ջարեաց ազա-
տիչ փրկիչ :

Ամենայն սբ Տեղին խորհրդական է ,
բողորն ամէն Արբոց աղօթարան է .
միաբանն՝ ի միջի խիստ պատուական է ,
դիւնահարաց ախտից փարատիչ փրկիչ :

Մի կողմըն սբ Փրկիչին մեռելոց թաղ
է , միւս կողմըն սբ Միօն՝ ոյլազգաց
տեղ է . և ոյլըն ձիթենեաց՝ պարտէզ
է պաղ է , յոյս մեղաւորաց է՝ և քաւ-
իչ փրկիչ :

Մահտեսի սէրունիս՝ գովեցի այգբան ,
բերան առնուլ գովել չեմ ես բաւա-
կան . ամէն ուխտատեղիքն՝ են յոյժ
պատուական , բանսարկու թշնամեաց՝
հալածիչ փրկիչ :

Գովասանի ' Ի Վր Երբ ուսուցանոյ Միստիկն . որ
Էր Գե' ոյ Ա արասի , Ի օշմա :

Մալիտէ Սուրբանըն շերին կիւշ
Իտին , միւտէմ զինտէ կիւշն՝ Մա
րիամ անէնին . ճիճանէ կէլմէ միշ պէց
լէ պիր վէլն , Մէլէքտէ Եօգ Էշն՝
Մարիամ անէնին :

Փաղելլէթլէ տողտի ասըլն զա Թի ,
պէմէ Եէթիշիւր ջօգ միւճիղէ Թի .
Մէվայէ խուպ կէչէր Տէփ շէֆէա
Թի , պիր տախի Եօգ Էշն՝ Մարիամ
անէնին :

Տերունինտէ Տիչ սէրքէշլէք կեօրմէ
տի , նէմազին սասրինտէն դաշրա սալ
մատի . քեազիպ սեօղի տէճանինէ ալ
մատի , միւմինլէքտէ իշն՝ Մարիամ
անէնին :

Մերունի տէր Խիւտա տիւնեայի տիւզ
տի , ջար՝ Մէպի ինճիլտէ մանասըն Եազ
տի . օթուղ իւչ Երլ Փանի ճիճանտէ
կէզտի , ալթմըշիւչ Երլ Եաշն՝ Մա
րիամ անէնին :

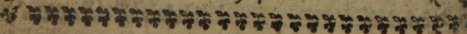
Ս Էրստին՝ Ի վր ՍԷ Լ Թաճնի. որ էրգի՝ ոչ
 Ս արսախ, տէսխան :

Ի պթիտա կեօքտէն՝ պիր Ս Էլէ.բ էն
 տի, կեօրտի նուր տի:տարը՝ Ս ա
 րիամ անէնին. Տազըն տէՏանինտէն
 սէլամը վերտի, ալտը Քէմ իգրարը՝
 Ս արիամ անէնին :

Խապէրինի Ս Էլէ.բ՝ Տազա եէթիւր
 տի, դօգուղ մահ վէ պէշ կիւնն՝ մուդ
 լու պիթիւրտի. նուրտան նուր Փիւ
 սէրի՝ տօղտու կէթիւրտի, տաղըլտի
 էֆքեարի Ս ար" :

Տաղըլտի էֆքեարի՝ սարտը փիւսէ
 ըի, մէսրուր օլտի կիւլտի՝ էօփտի Տազ
 Պարի. տէսթ փայինէ սիւրտի՝ եիւզ
 իլէ սէրի, Խաա էմտի շիւրի՝ Ս արիամ
 անէնին :

Իգրարընը ալտը՝ կեօկէ Ճէ.բիլտի, Ս ա
 րիամըն իւսթիւնէ՝ նուրի տեօքիւլտի
 եէրտէն կեօկէ նուրտան՝ տիրէք տի
 քիլտի, կեօթիւրտի խապէրի՝ Ս արի
 ամ անէնին :

Երի մէմէտէն էմտի՝ եհտի՝ պարինի,
Թէսլիմ իթտի Խիւտա՝ ճիւմէ վարի
նի. մսուրտէ իյլէտի՝ խուպճէ եհրինի,
շաղ օլտի Փէտէրի՝ Մարիամ անէնին,
Փէտէր իլէ շաղ օլուպտէ կիւլտիլէր,
իւջ ճիւնքեարլէր խապէրինի օլտի
լէր. երտըզ իլէ կէլիւպ՝ եհրին պու
տիլէր, ճիւնքեարլար ճիւնքեարլ՝
Մարիամ անէնին.

ճիւնքեարլէր իջէրիւ՝ պիրէր կիրտի
լէր, իւջի տէ իւջ տիւրլիւ՝ ճագը կեօր
տիլէր. պիրի պիրին սօրուպ՝ խապէր
վիրտիլէր, սէյր իթտիլէր եհրի՝ Մա
րիամ անէնին.

Եհրինի կեօրտիլէր՝ շօլ իպնուլա
ճըն, միւճիզէթի ջօգ տուր՝ զանի Լ.Է
լաճըն. էօփտիլէր փայինի՝ օլ շաճէր
շաճըն, կեօրտիլէր սէթթարլ՝ Մա
րիամ անէնին.

Մէթթարլն մէթտարի իլէ տինտիլէր,
փէշքէշլէրին վիրիւպ՝ կիրու տեօնտի
լէր. եօլա տիւշիւպ տիւլտիւլլէրէ
պինտիլէր, օլտիլէր թիւճճարլ՝ Մա
րիամ անէնին.

Թիւճ

Թիւ ճ ճար կիպի տաղըթ տիլէր շիքեա
րի, հէր քէս արզու-լէտի կէնտի շէհէ
րի. չէքտիլէր տեօքտիլէր՝ դաթար պէ
հարի, պիլմէտիլէր սըրըը՝ Մարիամ
անէնին:

Նիհան պիր սըր իտի կէլտի ճիհանէ,
սէսի կիթտի հինտիս՝ թանէ եէմանէ.
հադ տէհանտէն՝ պիր սէս կիթտի տա
մանէ, եէթտի պիզէ ճարը՝ Մարիամ
անէնին:

Ճար իթտի Վազարա՝ տիրելթտի Խիւ
տա, շէյդանըն կիւ-շինէ՝ տիւշտի պիր
սատա. քէրէմ իթտի պիզէ՝ եէթտի
իմտատա, պիր տէ եօգ ույարը՝ Մարի
ամ անէնին:

Ույարը եօգ պիր տէ՝ սեօյլէնիր պիր
ատ, տամանտէ իպլեպլէր՝ իյլէտիլէր
տատ. հադ սագէրտէն պիզէ՝ իյլէտի
էզատ, կեօրտիւնիզ հիւնէրի՝ Մա
րիամ անէնին:

հիւնէրի եէթիշիւր՝ եօխաու-լէ պոյէ,
Իսա կիթտի կիրտի. Յորդանան ջայէ.
միւ-ճիզէթ իյլէտի ճիւմիէ տիւնեպիէ,
ջաւտը միւնէվլէրի՝ Մարիամ անէնին:

Միւնէվկէր Մարիամըն՝ շիրի սեօյլէ
 տի, աշգըն տէրեասընի նիհան պօյլա
 տի. Սէրուհիյէ Մէվլա՝ դըսմէթ իյլէ
 տի, կեօրտի նուր Մէզարը՝ Մարիամ
 անէնին :

Տաշ Բն Խաշէ, 'ի Մշաչ անուն ումնէ.
 յէտոյ գոեալ :

Միշտ որ ընդ հօր՝ է նա պարզ մի,
 որ ընդ աջմէ՝ նորին բազ մի.
 Եյսօր ում խաչ՝ աթոռ կազ մի,
 հանգչարան մի՝ ոչ գըտա նի :
 Ետրակցեալ ընդ՝ մարմնոյ բաւի,
 որ բարձօղն է՝ մերոյս ցաւի.
 Իսկ այժմ՝ ի խաճին ծարաւի,
 ջրատու մի՝ ոչ գըտա նի :
 Եղբիւր կենաց՝ յորմէ հեղի,
 ի դասըս մարդ կային ցեղի,
 Ե ինքն ի մէջ՝ նեղաց նեղի,
 հանգուցիչ մի՝ ոչ գըտա նի :
 Սարդայ առ հայր՝ իւր սիրելի,
 ճոյն ածելով՝ էլի էլի,
 Ե եղև մեռեալ պատելի,
 ում պատօղ մի՝ ոչ գըտա նի :

Ի ԳԶ ԱԲ Յաչոբայ հառուցեալ չսան և
 հինգ ըստն ՚նք Խորանացն Լ՛նստանս՝
 այսստիչ էն:

Լ՛ւադ խորան ԱԲյն Յաչոբայ՝ Տ՛ն
 եղբօր:

ԱԲ Կարապետի խորան՝ յաջակողմն
 Լ՛ւադ խորանին:

ԱԲ Լ՛ճաճնի խորանն՝ ՚ի ճախակողմն:

ԱԲ Պետրոսի խորանն՝ որ ՚ի վ՛ր սբ Սա
 բապետի խորանին շինեալ՝ ՚ի յաջա
 կողմնն:

ԱԲ Պողոսի խորանն՝ որ ՚ի վ՛ր սբ Լ՛ճաճ
 նի խորանին շինեալ՝ ՚ի ճախակողմնն:

ԱԲ Սիօնի խորանն՝ որ ՚ի ճախակողմեան
 դասուն վերին կողմն , ՚ի մէջ մեծ
 լուսամտուտին կառուցեալ:

ԱԲ Լ՛ջմիաճնի խորանն՝ որ ՚ի մէջ սբ
 եկեղեցւոյն էջմիաճնի ՚ի ճախա
 կողմն , կից սբ Յաչոբայ:

ԱՔ Արնայի խորանն՝ որ ՚ի մէջ նոյն է
կեղեցւոյն:

ԱՔ Ատեփաննոսի, սբ | ուսաւորչի, և
սբ Աիւրղի խորանքն՝ որք են ՚ի մէջ
եկեղեցւոյն Ատեփաննոսի՝ յաջա-
կողմն, կից սբ Յակոբայ. և է Ման-
դատուն:

ԱՔ Գլխադրի խորանն՝ որ է հրաշալի
Մատուռն ՚ի մէջ որմոյն, կից սբյն
Ատեփաննոսի. յորում ՚ի ներքոյ
խորանին ամփոփեալ կոյ Պատուա-
կան Գլուխն սբյն Յակոբայ՝ որ
դւոյն Օ եբեղեոյ:

ԱՔ Սարգսի, և սբ Մինասոյ խորանքն՝
ի մէջ դանձատան, որ է կից՝ սբ
գլխադրին:

ԱՔ Մակարոյ խորանն՝ որ է մատուռն
ի մէջ որմոյն եկեղեցւոյ, յաջակող-
մն. անդ է և սբյն Մակարոյ գե-
րեզմանն:

ԱՔ Նշանի խորանն, որ ՚ի սբ Ատեփան
նոսի դրան՝ վերին կողմն է:

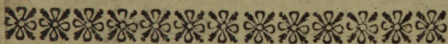
ԱՔ երկոսասան առաքելոց խորանն, որ
կից է սբ Նշանին, և է փոքր եկեղեցի:

ՄԷ Տամբարձման խորանն՝ մերձ նոյն
եկեղեցւոյն:

ՄԷ Նեկողայոսի, և սբ Ղէորգւոյ խո-
րանքն՝ որք ՚ի մէջ դաւթին:

ՄԷ Թէորոսի, սբ Ղարապետի, սբ
Մեռկիւռիոսի, և սբ Մուսքելոյն
Թադէոսի խորանքն՝ որք են ՚ի
մէջ՝ սբ Թորոս եկեղեցւոյն, յա-
րևելեան կողմն սբյն Չակոբայ:

ՄԷՅ Տողւոյն մատուռն և խորանն՝
որ է կից սբյն Թորոսի ՚ի տանխն:

Բան շՄԷ Յալօֆն աբուսուոյ եղեալ ՄԷ
Տեշիսն և ՄԷ Խորանքն՝ են այսոսիչ:

ՄԷ Տրեշտակապետի Մանքն Մոյ-
րապետաց, որ է աննա քահանայա-
պետի տուռն, և առաջին բանտն Վի-
անդ է ձիթենի սբ ծառն՝ ընդ որ կա-
պեցին զՏԻՆ մեր, և խօսեցեալ քարն,
որոյ եկեղեցին՝ վեց խորանօք զարդա-
րեալ է:

Աւագ խորանն Հրեշտակապետաց ,
յորոյ երկուս կողմանն՝ Աերօքէից և
Բերօքէից խորանքն :

ԱԷ Հռիփսիմեանց խորան՝ Աւանդա
տունն :

ԱԷ Բանտի խորանն :

Եւ սբ Զարչարանաց խորանն՝ Ի գաւ
իթն :

Ի ձեջ սբ Յարութի Աշխարհամարան Տա
ճարի էղէալ Ուխտարեշիտն էն :

Աարսափելի ԱԷ Գողգոթայն և խո
րանն . յունաց :

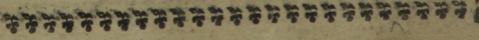
ԱԷ Տարածման տեղն և Է խորանքն .
լատինաց :

Պատառեալ Ա Էմն :

ԱԷ Գողգոթայի առաջին դուռն և
խորանն . լատինաց :

Բի Փուշպասկի Մատուռն , և խո
րանն . յունաց :

ԱԷ Լուսաւորչի եկեղեցին մեր . յո
րում կան երկու խորանք , յանուն սբ
Լու

Լուսաւորչի և Սբ Կարապետի:
 Սբ Տեղինէ դշխոյի լուսամուտն. մեր:
 Սբ Խաչ գիւտն և խորանն. լատինաց:
 Քի Տանդերձին բաժանման մատու
 ուն և խորանն. մեր:
 Գուհիրանոս Տարիւրապետի մատու
 ուն և խորանն. յունաց:
 Քի երրորդ Բանտն. յորում կան
 երկու խորանք. յունաց:
 Սբ Պարտէզն և խորանն. լատինաց:
 Փոքրիկ եկեղեցին և ք խորանքն. լա
 տինաց:
 Լճաբնամատրան Լճագ խորանն.
 յունաց:
 Սբ Լուսաբուղև Գերեզմանն Քի:
 Սբ Տրեշտակի կանգնած Քարն.
 Փոքրիկ եկեղեցին և խորանն. խափաւոց:
 Տոլսէփ արեմաթացւոյ գերեզմանն
 և փոքրիկ եկեղեցին և խորանն. մեր:
 Սբ Իւլաբերից խորանն. մեր:
 Սբ Լճածնի ուշաթափման տեղին.
 մեր:
 Երկրորդ Գողգոթայ կոչեցեալ՝ մեծ
 վերնատուն և երեք խորանքն. մեր:
 Լճագ

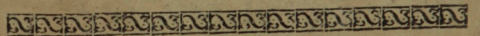
Լ՛ւազ խորանն՝ Խաչելուէ . Լ՛ըրաշխա
ւոր սբ Լ՛ճաճնի խորանն . և սբ Յա
րութէ խորանն .

Աբ Պատանաստեղն . հայոց , յունաց ,
լատինաց :

Լ՛դամայ նխճօրն մերոյ գրգմանն և խո
րանն ՚ի ներքոյ գողգոթային . յունաց :

Լ՛ւ մեղքիսեղեկ քահանայի գրգմանն .

Թափաւորաց գերեզմանքն . և սբ
Յարուէ դրան՝ պատառեալ Աիւնն .

Ի թշն սբ Կաղապին էզեալ ուխտատեղեան ,
և այլ էրեւելէ Տեղեան :

Աբ Յօջաննէս Լ՛ւ ետարանչի փոք
րիկ Լ՛կեղեցին մեր՝ մերձ սբ Յա
րութէն դրան . յորում կան սբ խո
րանք . Յօջաննէս աւտրանչի , հայր
Լ՛բրահամու , և Քի սբ Չարջա
րանաց . և ՚ի վերջին խորանիս մէջ է՝
մարմարիօնեայ Աիւնն , ընդ որ կա
պեցաւ Տրն մեր :

Խախուոց եկեղեցին , և ոսկեհօրն , կից
սբ Յարուէ :

Նայր Լ'բրահամու վանքն . յունաց .
 Եւ մեծ վանքն . յունաց .
 Մեծ վանքն . լատինաց .
 Կնիսուոց՝ սբ Գեորգոյ վանքն .
 Լ'սորոց վանքն . որ է Սարկոս աւել
 տարանչի տունն .
 Յովակիմոյ և Լ'ննայի տունն .
 Եւ Պրոբատիկէ աւազանն .

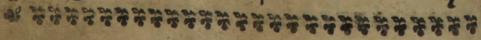

Մեծ սբ Կաղապին Եֆէ և Կան զնա արքայ
 Կոյ Եղէալ Ուստատեղէնն :

Մ Է Փրկչավանքն մեր . որ է տուն կոյի
 ախոյ քահանայապետին . աստ է և
 Երկրորդ բանտն Քի . և Պետրոս
 Լ'բաքելոյն ուրացման տեղն . և սբ
 Գեորգեզմանի կտիարիչ վէմն , որ է
 Դնեղոյ աւագ սեղանոյն :

Լ'բոսաբոյ վանքին է գեորգեզմանատունն
 քրիստոնէից :

ՄԷ Միօն Ս Երնատունն , և Տոգւոյն
 ՄԷ իջման տեղն : Լ'ստ են Գաւ
 Թի մարդարէի և Սողոմոնի Լ'բքոյի
 Դ

գերեզմանքն, և են ՚ի ձեռս տաճկաց:

ՄԷ Աճաճնի լուսածառազ գերեզմանն. ՚ի մէջ եկեղեցւոյն է մի խորան մեր. և յունաց՝ չորս. և մի խիտւոց, և մի ասորւոց: Իսկ ՚ի մէջ սբ գերեզմանին՝ միայն մեք, և յոյնք պատարագեմք: Ի մէջ եկեղեցւոյս են՝ Յովակիմայ և Աննայի, և Հայր Յովսեփայ գերեզմանքն:

ԲԻ մատնու են ՚ի յուգայէ, և Առաքելոց ննջած մաղարայն:

ԲԻ աղօթած տեղն:

ՄԷ Աճաճնի աղօթած տեղն՝ ՚ի ժամու քարկոծման սբ յն Ստեփաննոսի:

ՄԷ Ստեփաննոսի քարկոծման տեղն:

ՏԻ ն եղբօրն նահապահման և սորցն տեղն:

Մարգարէից գերեզմանքն. և Աբիսողոմայ արձանն:

Սելովմայ աղբւրն. Աբբայ հօրն. Ճառներն:

Եսայիա մրդրէի սղոցեցման ծառն. և նորին գերեզմանն:

ՄԷ համբարձման ձիթենեաց լեռն:

Ե

65

և գալիլիայն :

ԱՔՆ Ղազարու գերեզմանն :

Ին նստած տեղն , որ Մարիամ և
Մարթա ընդ առաջ գնացին :

Սամիսոնի աղբիւրն : Լ՛բիմելէքայ՝
կը տարի ննջած տեղն :

Կողմայի և Գամիանոսի գերեզման
քրն . է եկեղեցի յունաց :

Խաչավանքն . յունաց :

Փիլիպպոս Լ՛ռաքելոյ աղբիւրն :

ԱՔ Յօհաննու Կարապետի ծննդէն
տեղն , որ է վանք . շատինաց :

Եւ նորին Լ՛նապատն :

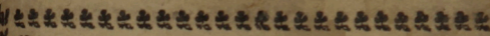
ԱՔ Եղիայի վանքն . յունաց :

Եւ Ռաքելի գերեզմանն :

Ին Տրաշափառ ծնունդն՝ ՚ի բեթլէ
Տեմ քաղաք . Ին ծնեալ տեղն և

սը Սուրն . աստ է և Կախամօրն
Եւայի գերեզմանն . և մանկանց
կոտորումն :

Մեր Հայոց ազգի Ա՛նկքն . որոյ ե
կեղեցին չորիք սեղանօք զարդա
րեալ :

Յունաց վանքն: | առինաց վանքն:

Աբ Մաճնի՝ Քառասուկք պահած
Ճաղարոյն:

Տովուհաց տեղն, յորում ՚ի ծննդեանն
Քի Տրեշտակքն երևեալ Փառք
՚ի բարձունս ասացին:

Աբ Պէրդոյ վանքն • յունաց:
Տայր Սաբայի վանքն • յունաց:

՚ի Բէկ հեռի եղեալ ասելին:

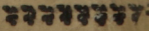
Աբ գեան Յորդանան՝ Ժբ, Ժամ:
Քի փորձուէ լեառն, և երկրով
ն, Ժամ:

Աբ Նազարէթ, և | Եառն Սաբոր,
լ, Ժամ:

Քի հաց բազմացուցած տեղն, և
տիրերական ծովն, լն, Ժամ:

Լաֆայ՝ Ժբ՝ Ժամ. ուր է սբ Նիկողա
ոս վանքն մեր:

Ուհմէ՝ Թ՝ Ժամ. յորում է սբ Գէ
որդոյ վանքն հայոց:

Մատենադարանի գրչության արձանագրություն

Դոն և Թեպէտ և այլ ուխտատե-
 ղք Թէ իներքս և Թէ յարտաքս սբյ
 Բաղաքի Եւֆի, բայց ասա միայն
 գլխաւորքն և երևելիքն յիշեցան. ո-
 ղոց ամենեցուն շնորհք՝ տեսուէ և
 երկրպագուէ, և վերջապէս վերնոյն
 եւֆի և երկնից Աւքայութեն ժա-
 ոանգութե, և Սուրբ երեսացն իւ-
 ղոց վայելման, զամ Տաւատացեալս
 Անուն իւրոյ ՏՄ ՅՍ արժանիս
 արասցէ. որում փառք և
 երկրպագութիւն
 յաւիտեանս.
 ամէն.

